

Kindvriendelijkheid in Rotterdam en in de Kansrijke wijken

Monitor Rotterdam Kindvriendelijk 2016

Onderzoek en Business Intelligence (OBI)
November 2016

In opdracht van gemeente Rotterdam, Cluster Stadsontwikkeling

© Onderzoek en Business Intelligence (OBI)

Cuneyt Ergun, Annemarie Reijnen
Project: 5075

Postadres:
Postbus 21323
3001 AH Rotterdam

Telefoon: (010) 267 15 00
E-mail: onderzoek@rotterdam.nl
Website: www.rotterdam.nl/onderzoek

INHOUD

1	Inleiding	5
2	Algemene Indexscores	7
3	Thematische Indexscores	10
4	Samenvatting	13

1 Inleiding

De gemeente Rotterdam wil dat steeds meer gezinnen in de stad blijven en komen wonen. In de periode 2006-2010 heeft het college met het Programma Kindvriendelijke Wijken ingezet op structurele verbetering van het woon- en leefklimaat voor gezinnen in de stad. Dat programma heeft in 2010 geleid tot onder meer de stedelijke visie *Bouwstenen voor een kindvriendelijk Rotterdam* die vanaf dan onderdeel dient te zijn van plannen voor wonen, verkeer, buitenruimte en voorzieningen.

Ook in de collegeperiode 2014-2018 zet de gemeente met het programma Kansrijke Wijken (presentatie februari 2015) nadrukkelijk in op verbetering van het woon- en leefklimaat voor gezinnen en kinderen. De inzet is gericht op negen wijken rondom het stadscentrum: Oude Noorden, Nieuwe Westen, Middelland, Liskwartier, Nieuw Crooswijk, Kralingen West, Lloydkwartier, Katendrecht en Kop van Zuid-Entrepot. De gemeente voert dit programma uit samen met bewoners, investeerders, ondernemers, woningcorporaties en andere partners in de stad.

De monitor Rotterdam Kindvriendelijk is destijds ontwikkeld om zicht te bieden op de veranderingen die zich voordoen in de aantrekkelijkheid van het woon- en leefklimaat voor gezinnen en kinderen. De gegevensverzameling is bedoeld voor de onderbouwing van gebiedsplannen en stedelijk beleid. De monitor 2016 geeft op stedelijk niveau en op het niveau van de kansrijke wijken inzicht in ontwikkelingen van het woon- en leefklimaat in het algemeen en voor thema's die relevant zijn voor de stedenbouwkundige visie. Daarbij gaat het vooral om de fysieke aspecten. De sociale aspecten van de bouwstenen komen door gebrek aan relevante data aanmerkelijk minder aan bod.

De monitor Rotterdam Kindvriendelijk is opgebouwd volgens de systematiek van het Wijkprofiel. De monitor onderscheidt twee typen scores: subjectieve en objectieve indexscores. De eerste soort heeft betrekking op de beleving of het oordeel van bewoners over hun wijk. De tweede soort betreft de feitelijke kenmerken van een wijk, zoals gedrag van bewoners, feitelijke omstandigheden. De monitor is gebaseerd op enquête- en registratiegegevens en werkt met indexcijfers die gerelateerd zijn aan het gemiddelde van Rotterdam; de hoogst mogelijke indexscore is 200, de laagste 0. In 2013 is het Rotterdams gemiddelde voor alle indicatoren op 100 gesteld.

Voor de monitor Rotterdam Kindvriendelijk 2016 is 2013 het peiljaar. De monitor laat de ontwikkelingen zien in de aantrekkelijkheid van het woon- en leefklimaat voor gezinnen en kinderen in de jaren 2013 en 2015 op stedelijk niveau en op het niveau van de kansrijke wijken. Een vergelijking met eerdere jaren dan 2013 is niet mogelijk in verband met wijzigingen in en/of de beschikbaarheid van registraties en enquêtedata. Van een positieve of negatieve ontwikkeling is sprake als de score in 2015 tenminste 9 indexpunten verschilt van de score in 2013. Dit verschil is de gemiddelde standaarddeviatie van de hoofdindexen.

Opbouw rapport

Dit verslag is als volgt opgebouwd. Na deze inleiding volgt in hoofdstuk 2 een bespreking van de ontwikkeling van de algemene indexscores voor de aantrekkelijkheid van de stad en de kansrijke wijken voor gezinnen en kinderen. In dit hoofdstuk gaat het enerzijds om de geschiktheid van de buurt voor kinderen naar het oordeel van bewoners en anderzijds om de geregistreerde woonduur van (jonge) gezinnen en het geregistreerde vertrek van gezinnen uit de wijk. Hoofdstuk 3 gaat in op de ontwikkelingen op het gebied van wonen, buitenruimte, veiligheid en voorzieningen. Ook hier komen de beleving van wijkbewoners en de geregistreerde kenmerken van de wijk aan de orde. Hoofdstuk 4 bevat de samenvatting. In de bijlage is een schema opgenomen over de samenstelling van de index.

Tot slot nog een opmerking:

- De kansrijke wijk Lloydkwartier is onderdeel van Schiemond. Van het Lloydkwartier zijn voor deze monitor geen aparte gegevens beschikbaar.

2 Algemene Indexscores

Dit hoofdstuk behandelt de algemene indexscores voor de kindvriendelijkheid van Rotterdam. Onder kindvriendelijk wordt verstaan de aantrekkelijkheid van het woon- en leefklimaat voor gezinnen en kinderen. De scores zijn weergegeven voor de jaren 2013 en 2015. Ze hebben betrekking op het oordeel van bewoners over de geschiktheid van hun buurt voor kinderen in verschillende leeftijdsgroepen (subjectieve scores) en op (samengestelde en bewerkte) registraties die laten zien hoelang (jonge) gezinnen in de wijk blijven wonen en in welke mate gezinnen uit de wijk vertrekken (objectieve scores). In de tabellen is met kleuren in drie tinten aangegeven of er in een gebied sprake is van een ontwikkeling ten opzichte van 2013. Een groene kleur geeft een gunstige ontwikkeling weer, een oranje kleur een ongunstige ontwikkeling. Hoe donkerder de kleur, hoe sterker de ontwikkeling. Bij niet gekleurde cellen is sprake van stabiliteit.

Oordeel geschiktheid buurt voor kinderen

In figuur 1 zijn de algemene subjectieve indexscores weergegeven op stedelijk niveau, het niveau van de kansrijke wijken en van de rest van Rotterdam. De scores gaan over de beleving van de geschiktheid van de buurt voor kinderen.

Op stedelijk niveau is de gemiddelde algemene subjectieve indexscore stabiel positief (zie figuur 1). Vergeleken met 2013 oordelen bewoners in 2015 alleen iets gunstiger over de buurtgeschiktheid voor de oudere leeftijdsgroep, de 13- tot 18-jarigen.

Voor de kansrijke wijken als geheel is de gemiddelde algemene subjectieve indexscore ten opzichte van 2013 licht toegenomen. Voor de rest van Rotterdam is sprake van stabiliteit. Zowel voor de jongste (0- tot 4-jarigen) als de oudste leeftijdsgroep (13- tot 18-jarigen) is er in de kansrijke wijken een gunstiger oordeel over de buurtgeschiktheid voor kinderen. Ook in de rest van Rotterdam is er een gunstiger oordeel over de geschiktheid van de buurt voor kinderen van 13 tot 18 jaar.

Figuur 1. Ontwikkeling algemene subjectieve indexscores op gebiedsniveau, 2015 ten opzichte van 2013

Algemene index subjectief	Gemiddeld subjectief		Buurtgeschiktheid 0- tot 4-jarigen		Buurtgeschiktheid 4- tot 13-jarigen		Buurtgeschiktheid 13- tot 18-jarigen	
	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015
Rotterdam	100	107	100	104	100	105	100	110
Kansrijke wijken	93	102	85	96	90	95	105	114
Rest van Rotterdam	101	107	102	106	102	107	99	109

In figuur 2 zijn de scores weergegeven voor de afzonderlijke kansrijke wijken. De gemiddelde algemene subjectieve indexscore is tussen 2013 en 2015 sterk toegenomen in Kop van Zuid-Entrepot en Oude Noorden. In die wijken is er voor alle onderscheiden leeftijdsgroepen een aanzienlijk gunstiger oordeel over de buurtgeschiktheid voor kinderen. In Schiedamschen en Middelburg is de score licht toegenomen. In Kralingen West is de gemiddelde algemene subjectieve indexscore afgenomen. Dit wordt veroorzaakt door een ongunstiger oordeel over de

buurtgeschiktheid voor kinderen van 4 tot 13 jaar en voor kinderen van 13 tot 18 jaar. Bij de overige wijken is gemiddeld sprake van stabiliteit.

Figuur 2 is gerangschikt in aflopende volgorde van de gemiddelde algemene subjectieve indexscore 2015. De top drie van hoogst scorende kansrijke wijken in 2015 bestaat uit Katendrecht, Kop van Zuid-Entrepot en Schiedamschen. In 2013 maakte Kralingen-west hier nog deel van uit. Kop van Zuid-Entrepot behoorde toen tot de middengroep. Ondanks de vooruitgang in Oude Noorden en Middelland behoren deze wijken samen met Nieuwe Westen nog steeds tot de wijken die ook in 2015 het laagst scoren.

Figuur 2. Ontwikkeling algemene subjectieve indexscores kansrijke wijken, 2015 ten opzichte van 2013

Algemene index subjectief	Gemiddeld subjectief		Buurtgeschiktheid 0- tot 4-jarigen subjectief		Buurtgeschiktheid 4- tot 13-jarigen subjectief		Buurtgeschiktheid 13- tot 18-jarigen subjectief	
	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015
Kansrijke wijken	93	102	85	96	90	95	105	114
Katendrecht	127	133	130	128	123	129	127	141
Kop van Zuid-Entrepot	103	129	94	119	93	121	121	146
Schiedamschen	111	122	122	125	103	118	108	122
Kralingen-west	124	113	109	115	116	97	146	127
Liskw artier	101	106	105	93	100	91	99	135
Nieuw Crooswijk	100	100	89	110	88	95	122	94
Middelland	84	98	78	92	82	86	93	117
Oude Noorden	63	89	56	79	64	86	70	101
Nieuwe Westen	76	79	59	69	77	84	93	84

N.B. De gemiddelde score voor de kansrijke wijken is berekend voor de wijken als geheel. De score is geen rekenkundig gemiddelde.

Blijvende jonge gezinnen, Lange woonduur gezinnen en Vertrokken gezinnen

In figuur 3 zijn de algemene objectieve indexscores weergegeven op stedelijke niveau, het niveau van de kansrijke wijken en van de rest van Rotterdam. De scores hebben betrekking op de woonduur van (jonge) gezinnen en het vertrek van gezinnen. Een jong gezin is een gezin dat 5 jaar na de geboorte van het eerste (en inmiddels schoolgaand kind) nog steeds in de wijk woont.

Vergeleken met 2013 is de *gemiddelde algemene objectieve indexscore* op stedelijk niveau stabiel positief. Dit geldt ook voor de onderliggende indicatoren die betrekking hebben op de woonduur van (jonge) gezinnen, maar niet voor de indicator van de uit de wijk vertrokken gezinnen. Die indicator is stabiel negatief.

Ook voor de kansrijke wijken als geheel en voor de rest van Rotterdam is de *gemiddelde algemene objectieve indexscore* stabiel positief. Voor de kansrijke wijken is dit ook van toepassing op de onderliggende indicatoren; dus ook voor de indicator van de uit de wijk vertrokken gezinnen. Voor de rest van Rotterdam is die laatste score echter stabiel negatief.

Figuur 3. Ontwikkeling algemene objectieve indexscores op gebiedsniveau, 2015 ten opzichte van 2013

<i>Algemene index objectief</i>	<i>Gemiddeld objectief</i>		<i>Blijvende jonge gezinnen objectief</i>		<i>Lange woonduur gezinnen objectief</i>		<i>Vertrokken gezinnen objectief</i>	
	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015
Rotterdam	100	103	100	107	100	105	100	97
Kansrijke wijken	96	99	91	97	101	104	96	96
Rest van Rotterdam	101	104	102	109	100	105	101	97

In figuur 4 zijn de scores weergegeven voor de afzonderlijke kansrijke wijken. Voor de meeste kansrijke wijken is de *gemiddelde algemene objectieve indexscore* ten opzichte van 2013 stabiel gebleven. Uitzonderingen zijn Kop van Zuid-Entrepot en Nieuw Crooswijk. In Kop van Zuid-Entrepot is de gemiddelde indexscore, dankzij de in de wijk blijvende jonge gezinnen, licht toegenomen. In Nieuw Crooswijk is de gemiddelde algemene objectieve indexscore (iets) afgenomen, vooral door de uit de wijk vertrokken gezinnen.

Figuur 4 is gerangschikt in aflopende volgorde van de gemiddelde algemene objectieve indexscore 2015. In 2015 zijn de hoogst en laagst scorende wijken nagenoeg dezelfde wijken als in 2013. Dit zijn Katendrecht, Nieuwe Westen en Liskwartier. In 2013 nam Oude Noorden samen met Liskwartier de derde positie in. De indexscore voor Katendrecht zou in 2015 (nog) hoger uitvallen als de gezinnen uit de wijk niet iets vaker dan gemiddeld zouden vertrekken. De wijken die in 2013 en in 2015 het laagst scoren zijn Kralingen West, Middelland en Nieuw Crooswijk. Bij Nieuw Crooswijk is zelfs sprake van een achteruitgang ten opzichte van 2013. De drie wijken, maar vooral Nieuw Crooswijk, scoren op alle drie de onderliggende indicatoren laag.

Figuur 4. Ontwikkeling algemene objectieve indexscores kansrijke wijken, 2015 ten opzichte van 2013

<i>Algemene index objectief</i>	<i>Gemiddeld objectief</i>		<i>Blijvende jonge gezinnen objectief</i>		<i>Lange woonduur gezinnen objectief</i>		<i>Vertrokken gezinnen objectief</i>	
	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015
Kansrijke wijken	96	99	91	97	101	104	96	96
Katendrecht	116	120	110	137	115	131	123	93
Nieuw e Westen	107	112	108	105	122	125	91	106
Liskw artier	101	105	95	100	96	102	111	114
Kop van Zuid-Entrepot	90	103	57	102	100	108	112	99
Oude Noorden	101	103	95	103	104	107	102	99
Schiemond	99	91	101	90	116	106	79	77
Kralingen-west	90	85	89	88	78	82	103	86
Middelland	77	85	80	75	89	92	63	88
Nieuw Crooswijk	61	51	50	44	64	60	68	50

N.B. De gemiddelde score voor de kansrijke wijken is berekend voor de wijken als geheel. De score is geen rekenkundig gemiddelde.

3 Thematische Indexscores

Dit hoofdstuk behandelt voor de jaren 2013 en 2015 de indexscores op het gebied van wonen, spelen, buitenruimte, voorzieningen, scholen, veiligheid, en opvoedingsklimaat.

Subjectieve thematische scores

In figuur 5 zijn de subjectieve thematische indexscores weergegeven op stedelijk niveau, het niveau van de kansrijke wijken en van de rest van Rotterdam.

Op stedelijk niveau is ten opzichte van 2013 sprake van stabiliteit voor zover het gaat om de gemiddelde subjectieve thematische indexscore. Voor enkele thema's zijn opvallende negatieve ontwikkelingen waarneembaar. Deze betreffen het oordeel van bewoners over schoon en heel in de buitenruimte, de aanwezigheid van vrijetijdsvoorzieningen, de aanwezigheid van scholen en peuteropvang en vooral ook de verkeersveiligheid.

Ook voor de kansrijke wijken als geheel en voor de rest van Rotterdam is de gemiddelde subjectieve thematische indexscore stabiel gebleven ten opzichte van 2013. Op het niveau van de thema's zijn de ontwikkelingen in de kansrijke wijken en in de rest van Rotterdam redelijk vergelijkbaar met die in de stad als geheel. Echter in de kansrijke wijken oordelen bewoners niet alleen erg ongunstig over de verkeersveiligheid, maar ook over de aanwezigheid van scholen en peuteropvang.

Figuur 5. Ontwikkeling subjectieve thematische indexscores op gebiedsniveau, 2015 ten opzichte van 2013

Thematische index subjectief	Gemiddeld subjectief		Wonen		Spelen		Buiten		Vrijetijd		Scholen		Verkeer		Sociaal		Cultuur	
			Aanwezigheid gezins- geschikte woningen		Aanwezigheid speelruimte subjectief		Schoon en heel buitenruimte subjectief		Aanwezigheid vrijetijds- voorzieningen subjectief		Aanwezigheid scholen en peuteropvang subjectief		Verkeers- veiligheid subjectief		Sociale veiligheid subjectief		Opvoedings- klimaat subjectief	
	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015
Rotterdam	100	95	100	102	100	103	100	91	100	91	100	86	100	81	100	95	100	105
Kansrijke wijken	93	88	85	88	92	95	99	94	96	94	100	84	88	61	102	99	86	89
Rest van Rotterdam	101	95	103	105	101	104	100	90	101	91	100	87	102	84	100	95	102	107

In figuur 6 zijn de subjectieve thematische indexscores weergegeven voor de afzonderlijke kansrijke wijken. Voor de meeste kansrijke wijken is de gemiddelde subjectieve score op themaniveau stabiel gebleven ten opzichte van 2013. Een positieve uitzondering in dit verband is Kop van Zuid-Entrepot. Naar thema bezien scoort de wijk in 2015 aanmerkelijk gunstiger op het oordeel over de gezinsgeschiktheid van woningen, de aanwezigheid van buitenspeelruimte en de aanwezigheid van vrijetijdsvoorzieningen. Negatieve uitzonderingen zijn Nieuw Crooswijk en Liskwartier. Beide wijken scoren in 2015 (veel) ongunstiger op het oordeel over de verkeersveiligheid, maar ook op het oordeel over de sociale veiligheid en de aanwezigheid van scholen en peuteropvang.

Figuur 6. Ontwikkeling subjectieve thematische indexscores kansrijke wijken, 2015 ten opzichte van 2013

Thematische index subjectief	Gemiddeld subjectief		Wonen		Spelen		Buiten		Vrijtijd		Scholen		Verkeer		Sociaal		Cultuur	
			Aanwezigheid gezins- geschikte woningen		Aanwezigheid speelruimte subjectief		Schoon en heel buitenruimte subjectief		Aanwezigheid vrijtijds- voorzieningen subjectief		Aanwezigheid scholen en peuteropvang subjectief		Verkeers- veiligheid subjectief		Sociale veiligheid subjectief		Opvoedings- klimaat subjectief	
	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015
Kansrijke wijken	93	88	85	88	92	95	99	94	96	94	100	84	88	81	102	99	86	89
Katendrecht	107	108	96	96	142	149	127	120	63	93	102	100	142	107	97	103	93	97
Schiemonnd	112	107	79	89	126	138	111	132	114	99	109	69	137	112	88	97	133	124
Kop van Zuid-Entrepot	87	97	67	102	85	110	115	102	32	65	114	114	112	70	96	96	79	111
Middelland	91	95	87	84	85	110	106	91	101	109	107	100	74	40	98	119	70	101
Kralingen-west	99	93	82	84	111	100	114	103	98	99	88	57	93	89	111	110	94	98
Nieuw e Westen	90	82	91	86	86	77	86	86	107	91	106	78	65	56	101	97	78	79
Liskw artier	91	82	84	84	71	62	111	104	84	82	98	79	83	55	115	100	86	84
Nieuw Crooswijk	100	80	94	80	114	118	87	86	126	115	68	19	117	65	113	99	85	58
Oude Noorden	85	77	82	90	63	66	79	79	97	87	95	99	74	43	104	86	84	65

Figuur 6 is gerangschikt in aflopende volgorde van de gemiddelde subjectieve thematische indexscore 2015. Katendrecht en Schiemonnd scoren zowel in 2013 als in 2015 het hoogste. Vergeleken met de andere wijken scoren deze twee wijken relatief hoog op het oordeel over de aanwezigheid van buitenspeelruimte en op de verkeersveiligheid. De laagst scorende wijken in 2015 zijn Oude Noorden, Liskwartier en Nieuw Crooswijk. Op Nieuw Crooswijk na (de wijk scoort relatief hoog op buitenspeelruimte en vrijetijdsvoorzieningen) scoren de wijken op vrijwel alle thema's relatief laag. Opvallend in de rangschikking is de positie van Kop van Zuid - Entrepot. In 2013 was de wijk ook een van de laagst scorende wijken. In 2015 is de wijk daarentegen de derde hoogst scorende.

Objectieve thematische scores

In de figuur 7 zijn de objectieve thematische indexscores weergegeven op stedelijke niveau, het niveau van de kansrijke wijken en van de rest van Rotterdam.

Op stedelijk niveau is voor de gemiddelde objectieve thematische indexscore is sprake van stabiliteit. Voor twee thema's is ten opzichte van 2013 lichte achteruitgang gemeten. Dit betreft de geregistreerde verkeersveiligheid en de jeugdoverlast. De laatste indicator is overigens gemeten op basis van slechts een indicator: ervaringen van bewoners met jeugdoverlast.

Voor de kansrijke wijken als geheel maar ook voor de rest van Rotterdam is de gemiddelde objectieve thematische indexscore ten opzichte van 2013 stabiel gebleven. Ook voor de kansrijke wijken en de rest van Rotterdam zijn er lichte ongunstige ontwikkelingen ten aanzien van de geregistreerde verkeersveiligheid en de jeugdoverlast. Een lichte positieve ontwikkeling is er voor registraties op het gebied van schoon en heel in de buitenruimte.

Figuur 7. Ontwikkeling objectieve thematische indexscores op gebiedsniveau, 2015 ten opzichte van 2013

Thematische index objectief	Gemiddeld objectief		Wonen		Spelen		Buiten		Vrijtijd		Scholen		Verkeer		Sociaal		Cultuur	
			Aanwezigheid gezins- geschikte objectief		Nabijheid buiten- speelruimte objectief		Schoon en heel buitenruimte objectief		Nabijheid sport- voorzieningen objectief		Nabijheid scholen en kinderopvang objectief		Verkeers- veiligheid objectief		Sociale Veiligheid objectief		Jeugdoverlast objectief	
	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015
Rotterdam	100	99	100	103	100	98	100	107	100	100	100	97	100	89	100	104	100	90
Kansrijke wijken	95	92	78	72	97	97	89	100	108	108	112	112	107	93	89	87	79	65
Rest van Rotterdam	101	99	103	106	100	98	102	108	98	98	98	95	99	88	102	106	104	95

In figuur 8 zijn de objectieve thematische indexscores weergegeven voor de afzonderlijke kansrijke wijken. Voor de meeste wijken is er sprake van stabiliteit. De scores over 2015 zijn over het algemeen stabiel ten opzichte van 2013. Een uitzondering is Nieuw Crooswijk. Naar thema's bezien scoort de wijk in 2015 aanmerkelijk gunstiger op de geregistreerde aanwezigheid van gezinsgeschikte woningen, nabijheid van scholen en kinderopvang, verkeersveiligheid en sociale veiligheid.

Figuur 8. Ontwikkeling objectieve thematische indexscores kansrijke wijken, 2015 ten opzichte van 2013

Thematische index objectief	Gemiddeld objectief		Wonen		Spelen		Buiten		Vrijetijd		Scholen		Verkeer		Sociaal		Cultuur	
			Aanwezigheid gezins-geschikte objectief		Nabijheid buiten-speelruimte objectief		Schoon en heel buitenruimte objectief		Nabijheid sport-voorzieningen objectief		Nabijheid scholen en kinderopvang objectief		Verkeers-veiligheid objectief		Sociale Veiligheid objectief		Jeugdoverlast objectief	
	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015	2013	2015
Kansrijke wijken	95	92	78	72	97	97	89	100	108	108	112	112	107	93	89	87	79	65
Liskwartier	110	109	82	79	109	101	108	124	109	109	121	120	102	100	112	114	137	125
Nieuw Crooswijk	93	106	44	89	111	110	100	87	118	118	104	120	68	110	76	110	125	108
Katendrecht	102	105	104	101	114	110	97	148	66	67	111	111	118	102	119	116	90	85
Kop van Zuid-Entrepot	100	101	111	114	109	108	91	92	83	84	94	94	127	94	102	119	84	102
Schiemonnd	92	94	80	91	106	103	111	99	56	56	81	99	134	121	105	113	66	71
Nieuw e Westen	96	91	81	70	94	94	88	95	111	111	122	118	110	96	84	94	78	46
Oude Noorden	91	90	62	65	97	95	73	103	113	112	112	114	107	103	90	76	71	52
Kralingen-w est	92	87	66	66	93	95	103	90	118	119	103	96	99	76	94	93	59	63
Middelland	94	87	81	76	73	67	103	115	111	111	125	127	115	78	63	80	78	44

Figuur 8 is gerangschikt in aflopende volgorde van de gemiddelde objectieve thematische indexscore 2015. Liskwartier, Nieuw Crooswijk en Katendrecht zijn in 2015 de hoogst scorende wijken. Van deze drie behoorde Nieuw Crooswijk in 2013 nog tot een van de laagst scorende wijken, overigens samen met Kralingen-west en Oude Noorden. In 2015 zijn Kralingen-west en Middelland de laagst scorende wijken.

4 Samenvatting

Een kindvriendelijke wijk heeft gezinsvriendelijke woningen, dicht bij huis voldoende en veilige buitenspeelruimte, voldoende voorzieningen en is veilig voor kinderen in het verkeer. Dit afsluitend hoofdstuk gaat in op de belangrijkste bevindingen van ontwikkelingen in de aantrekkelijkheid van de stad voor gezinnen en kinderen.

Rotterdam

Over het algemeen kan worden geconcludeerd dat op stedelijk niveau tussen 2013 en 2015 gemiddeld sprake is van stabiliteit in de kindvriendelijkheid van de stad. Dit geldt zowel voor de beleving van bewoners (subjectief) als voor de geregistreerde omstandigheden (objectief). Ten aanzien van de onderliggende subjectieve indicatoren oordelen bewoners in 2015 alleen gunstiger over de geschiktheid van hun buurt voor kinderen van 13 tot 18 jaar. Bij de jongere leeftijdsgroepen is er sprake van stabiliteit in dit oordeel. Voor de onderliggende objectieve indicatoren, de woonduur van (jonge) gezinnen en het vertrek van gezinnen, zijn de scores ten opzichte van 2013 stabiel gebleven. Hierbij kan worden opgemerkt dat voor deze indicatoren (door uitmiddeling van de scores) een periode van twee jaar te kort is om op stedelijk niveau ontwikkelingen te waar te kunnen nemen.

Ook als gekeken wordt naar ontwikkelingen op het gebied van wonen, buitenruimte, verkeer en voorzieningen is er op stedelijk niveau zowel subjectief als objectief gemiddeld sprake van stabiliteit. Op het niveau van de afzonderlijke thema's zijn echter opvallende negatieve ontwikkelingen in de beleving van bewoners waar te nemen. Deze gaan vooral over de verkeersveiligheid, maar ook over de aanwezigheid van scholen en peuteropvang, de aanwezigheid van vrijetijdsvoorzieningen en over schoon en heel in de buitenruimte. Bij de objectieve scores is er alleen (lichte) achteruitgang gemeten voor de verkeersveiligheid. De verkeersveiligheid scoort in 2015 op stedelijk niveau zowel subjectief als objectief lager dan in 2013. Dit wijst er op dat de verkeersveiligheid extra aandacht behoeft.

Kansrijke wijken en de rest van Rotterdam

Terwijl er in de rest van Rotterdam sprake is van stabiliteit is het gemiddeld oordeel van bewoners over de geschiktheid van de buurt voor kinderen in de kansrijke wijken als geheel licht toegenomen. De gemiddelde algemene objectieve score over de woonduur en het vertrek van gezinnen is daarentegen zowel in de kansrijke wijken als in de rest van Rotterdam stabiel gebleven. Als gekeken wordt naar de onderliggende indicatoren oordelen bewoners in de kansrijke wijken vooral gunstiger over de buurtgeschiktheid voor de jongste en de oudste leeftijdsgroep. Ook in de rest van Rotterdam is er een gunstiger oordeel over de geschiktheid van de buurt voor 13- tot 18-jarigen. De scores van de onderliggende objectieve indicatoren die betrekking hebben op de woonduur van (jonge) gezinnen en het vertrek van gezinnen) uit de wijk, zijn voor de kansrijke wijken en voor de rest van Rotterdam ten opzichte van 2013 stabiel gebleven.

Voor de kansrijke wijken en voor de rest van Rotterdam is ook de gemiddelde subjectieve en de gemiddelde objectieve thematische indexscore stabiel gebleven ten opzichte van 2013. Op het niveau van de thema's zijn de ontwikkelingen in de

kansrijke wijken en in de rest van Rotterdam redelijk vergelijkbaar met die van de stad als geheel: vooral dus ongunstige ontwikkelingen op het gebied van verkeersveiligheid. Echter in de kansrijke wijken oordelen bewoners niet alleen erg ongunstig over de verkeersveiligheid, maar ook over de aanwezigheid van scholen en peuteropvang. Objectief gezien is er een lichte positieve ontwikkeling in de kansrijke wijken op het gebied van schoon en heel in de buitenruimte. Dit wordt daarentegen niet bevestigd door de beleving van bewoners over schoon en heel in de buitenruimte.

Kansrijke wijken met elkaar vergeleken

Van de negen kansrijke wijken kan er voor vier wijken worden geconcludeerd dat de buurt ten opzichte van 2013 naar het gemiddeld oordeel van bewoners geschikter is geworden voor kinderen; vooral in Kop van Zuid-Entrepot en Oude Noorden, maar ook in Schiedamschenhoek (waar het Lloydkwartier deel van uitmaakt) en in Middelburg. In Kralingen West is het oordeel over de geschiktheid van de buurt voor kinderen ongunstiger geworden. Bij de overige wijken zijn de gemiddelde scores stabiel gebleven. Objectief gezien is er bij de meeste kansrijke wijken tussen 2013 en 2015 sprake van stabiliteit in de gemiddelde score die betrekking heeft op de woonduur van (jonge) gezinnen en het vertrek van gezinnen uit de wijk. Alleen Kop van Zuid-Entrepot wijkt hiervan in (alweer) positieve zin af en Nieuw Crooswijk in negatieve zin.

Als gekeken wordt naar ontwikkelingen op het gebied van wonen, buitenruimte, verkeer en voorzieningen, geldt voor de meeste kansrijke wijken dat er gemiddeld zowel subjectief als objectief sprake is van stabiliteit. Een opvallende uitzondering is Nieuw Crooswijk. De gemiddelde subjectieve thematische score van de wijk laat ten opzichte van 2013 een negatieve ontwikkeling zien, de gemiddelde objectieve thematische score een positieve ontwikkeling. Als gekeken wordt naar de afzonderlijke thema's scoort de wijk in de beleving van bewoners op dezelfde thema's negatief als positief. Dit betreft de gezinsschikte woningen, scholen en de kinder- en peuteropvang, verkeersveiligheid, sociale veiligheid. Met andere woorden; ondanks de gunstige ontwikkelingen in de fysieke omgeving, laat de beleving van bewoners het tegenovergestelde zien.

Bijlagen

Bijlage 1. Samenstelling Index Rotterdam Kindvriendelijk, algemene scores

Algemene Index Rotterdam Kindvriendelijk	Subjectieve algemene indexen	Objectieve algemene indexen
	Gemiddeld subjectief = gemiddelde van de buurtgeschiktheid voor de verschillende leeftijdsgroepen	Gemiddeld objectief = gemiddelde van Blijvende jonge gezinnen, Lange woonduur gezinnen en vertrokken gezinnen
	Buurtgeschiktheid 0- tot 4-jarigen	Blijvende jonge gezinnen
	% dat de woonbuurt geschikt vindt voor kinderen van 0 tot 4 jaar	% van alle gezinnen dat 5 jaar na de geboorte van het eerste en inmiddels schoolgaand kind nog steeds in dezelfde buurt woont
	Buurtgeschiktheid 4- tot 13-jarigen	Lange woonduur gezinnen
	% dat de woonbuurt geschikt vindt voor kinderen van 12 tot 13 jaar	% van alle woningen in een buurt waar gezinnen relatief lang blijven wonen
	Buurtgeschiktheid 13- tot 18-jarigen	Vertrokken gezinnen
	% dat de woonbuurt geschikt vindt voor kinderen van 13 tot 18 jaar	Aantal per duizend uit de buurt vertrokken gezinnen

Bijlage 2. Samenstelling Index Rotterdam Kindvriendelijk, thematische scores

Thematische Index Rotterdam Kindvriendelijk	Subjectieve thematische indexen	Objectieve thematische indexen
	Gemiddeld subjectief = gemiddelde van de indexen Wonen, Spelen, Buiten, Vrijtijd, Scholen, Verkeer, Sociaal en Cultuur	Gemiddeld objectief = gemiddelde van de indexen Wonen, Spelen, Buiten, Vrijtijd, Scholen, Verkeer, Sociaal en Cultuur
Wonen	Aanwezigheid gezinsgeschikte woningen subjectief % dat de eigen woning geschikt vindt voor een gezin met twee kinderen % dat zegt dat de eigen woning of woongebouw ruimte heeft voor kinderen om binnen te spelen % dat zegt dat er bij woning of woongebouw een tuin is of een gezamenlijke buitenruimte waar kinderen kunnen spelen % dat zegt vanuit de woning te kunnen zien wat er op de stoep gebeurt	Aanwezigheid gezinsgeschikte woningen objectief % eengezinswoningen % gezinsgeschikte benedenwoningen % gezinsgeschikte appartementen
Spelen	Aanwezigheid buitenspeelruimte subjectief % dat vindt dat de stoep voor woning of woongebouw breed genoeg is voor spelende kinderen % dat vindt dat er in en rond de woonbuurt voldoende speelplekken zijn voor kinderen van 0 tot 4 jaar % dat vindt dat er in en rond de woonbuurt voldoende speel- en sportplekken zijn voor kinderen van 4 tot 13 jaar % dat vindt dat er voldoende groen aanwezig is om te picknicken, te sporten of te spelen	Nabijheid buitenspeelruimte objectief % eengezins- en benedenwoningen met speelstoep % woningen nabij potentiële speelruimte (speelruimtenorm) % woningen nabij stadspark % woningen nabij georganiseerde speelgelegenheid % kinderen dat nabij speeltoestellen woont
Buiten	Schoon en heel buitenruimte subjectief % dat vindt dat banken, vuilnisbakken of speeltoestellen vaak vernield of kapot zijn % dat vindt er vaak rommel op straat is of dat er vaak vuil naast de container ligt % dat vindt dat de buitenruimte vaak voorzien is van hondenpoep	Schoon en heel buitenruimte objectief % metingen straatmeubilair dat onder de norm scoort % metingen zwerfvuil dat onder de norm scoort % metingen uitwerpselen dat onder de norm scoort
Vrijtijd	Aanwezigheid vrijetijdsvoorzieningen subjectief % dat in en rond de woonbuurt de aanwezigheid van ruimten om samen met anderen dingen te doen, zoals buurthuizen en pleinen, als voldoende beoordeelt % dat in en rond de woonbuurt de aanwezigheid van een buurthuis, wijkgebouw, lokaal cultuurcentrum of ontmoetingsruimte voor jongeren als voldoende beoordeelt % dat in en rond de woonbuurt de aanwezigheid van binnensportvoorzieningen, zoals gymzalen, sporthallen en zwembaden als voldoende beoordeelt % dat in en rond de woonbuurt de aanwezigheid van sportvelden als voldoende beoordeelt	Nabijheid sportvoorzieningen objectief % woningen nabij gymzaal % woningen nabij een sportzaal % woningen nabij een zwembad % woningen nabij een voetbalveld
Scholen	Aanwezigheid scholen en peuteropvang subjectief % dat in en rond de woonbuurt de aanwezigheid van peuterspeelzalen en/of voorscholen als voldoende beoordeelt % dat in en rond de woonbuurt de aanwezigheid van basisscholen als voldoende beoordeelt	Nabijheid scholen en kinderopvang objectief % woningen nabij een peuterspeelzaal % woningen nabij een kinderdagverblijf % woningen nabij een buitenschoolse opvang % woningen nabij een basisschool % kinderen dat in de eigen buurt naar school gaat
Verkeer	Verkeersveiligheid subjectief % eens met de uitspraak: In en rond mijn woonbuurt hebben kinderen bij het buitenspelen weinig last van het verkeer. % eens met de uitspraak: In en rond mijn woonbuurt kunnen kinderen op voldoende plekken veilig de straat over steken. % eens met de uitspraak: In en rond mijn woonbuurt kunnen oudere kinderen veilig alleen op straat fietsen. % dat vindt dat te hard rijden in zijn woonbuurt vaak voorkomt. % dat vindt dat stoepparkeren in zijn woonbuurt vaak voorkomt.	Verkeersveiligheid objectief % woningen binnen een veilige zone van een basisschool aantal verkeersongevallen per 1.000 bewoners % bewoners dat zegt in de eigen woonbuurt een aanrijding te hebben gehad
Sociaal	Sociale veiligheid subjectief % dat vindt kinderen in sociaal opzicht veilig buiten kunnen spelen % dat vindt dat geweldsdelicten vaak voorkomen % dat zich vaak onveilig voelt in de eigen buurt % aanwezigheid van lastigvallende mensen of drugsverslaafden of drugshandel of drugsoverlast % mensen slachtoffer van mishandelingen en bedreigingen met fysiek geweld afgelopen jaar in eigen buurt	Sociale veiligheid objectief aantal geweldsmeldingen per 1.000 bewoners % dat zegt in de eigen woonbuurt met geweld bedreigd of mishandeld te zijn aantal meldingen sociale overlast per 1.000 bewoners % dat zegt in de eigen woonbuurt overlast te ervaren van onbekenden (lastig vallen, drugshandelaren en drugsverslaafden)
Cultuur	Opvoedingsklimaat subjectief % eens met de uitspraak: Jongeren en volwassenen gaan goed met elkaar om in deze buurt. % eens met de uitspraak: Als een kind iets vernielt of zich respectloos gedraagt, dan zeg ik daar iets van. % eens met de uitspraak: Er is altijd wel een volwassene uit de buurt, die op de buitenspelende kinderen let. % dat vindt dat de bewoners in de buurt dezelfde opvattingen hebben over wat wel en niet kan in een buurt en/of vindt dat volwassenen het meestal wel eens zijn over wat kinderen wel en niet mogen	Jongerenoverlast objectief % dat zegt in de eigen woonbuurt overlast te hebben van jongeren